

СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПРОТИДІЇ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анпілогов Олег Вікторович, доктор юридичних наук, професор кафедри правового регулювання економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Легальний стан підприємницької діяльності в державі є іміджем показником для країни у господарській, інвестиційній і правоохоронних сферах, а також впливає на бізнес-клімат і економічний рейтинг держави в світі. Тому реалізація права на підприємницьку діяльність потребує від держави особливої уваги та ефективної адміністративно-правової охорони. Це пов'язано з тим, що створення бізнесу, надання послуг, торгівля та будівництво, тобто будь-яка діяльність, що передбачає отримання прибутку для деяких суб'єктів створює привабливі можливості завдати шкоди публічним інтересам. І саме завдяки злагодженій дії адміністративно-правових норм з приводу протидії правопорушенням можна визначити межі спеціально-юридичного механізму впливу на протиправну поведінку суб'єктів господарювання.

Для розуміння сутності підприємницької діяльності у якості об'єкта адміністративно-правової охорони звернемося до визначення В.М. Васильєва, який запропонував розглядати це поняття "як сукупність пов'язаних із підприємництвом суспільних благ, спрямованих на задоволення приватних і публічних потреб, законних інтересів фізичних, юридичних осіб і держави, які окреслюються окремою сферою суспільного виробництва (виготовленням та реалізацією продукції, виконанням робіт чи наданням послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність), соціально-економічна цінність яких визнається та гарантується законодавством України" [1, с. 4].

Ключовими напрямками адміністративно-правової протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності, які досить виснажено виділяє у своєму дослідженні О.В. Сугак є:

- а) управлінський – застосування організаційних засобів оптимізації структури суб'єктів протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності з метою забезпечення найбільшої ефективності їх діяльності;
- б) реакційний, який передбачає використання визначених законодавством важелів адміністративного впливу для попередження, припинення та притягнення до відповідальності осіб, які вчинили відповідні протиправні дії;

в) нормативний – виражається у нормотворчій роботі суб'єктів протидії правопорушенням у сфері господарської діяльності, тобто у створенні підзаконної бази та закріплення у ній підходів, засобів, методів та заходів впливу на суспільні відносини з метою недопущення вчинення правопорушень у вказаному напрямі" [2].

Звертаючись до чинного законодавства необхідно виділити деякий комплекс адміністративно-правових заходів, які мають превентивний, попереджувальний, профілактичний та примусовий характер і застосовуються для протидії правопорушенням у сфері підприємницької діяльності як комплекс адміністративно-правових заходів:

а) ліцензування;

б) контроль з боку уповноважених суб'єктів органів державної влади (наприклад, Державна служба України з безпеки на транспорті здійснює провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів залізничним транспортом; Державне агентство лісових ресурсів України - провадження господарської діяльності, пов'язаної з використанням, охороною і відтворенням державного мисливського фонду; Державна регуляторна служба України - реалізацію державної регуляторної політики, політики з питань нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, ліцензування та дозвільної системи у сфері господарської діяльності);

в) адміністративний примус – адміністративно-правова санкція (стягнення) – адміністративна відповідальність, інші санкції, що застосовуються за адміністративні правопорушення, які не зумовляють настання адміністративної відповідальності. Так, у статті 239 ГК України перераховано такі види адміністративно-господарських санкцій, які органи державної влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень та у порядку, встановленому законом, можуть застосовувати до суб'єктів господарювання: вилучення прибутку (доходу); адміністративно-господарський штраф; стягнення зборів (обов'язкових платежів); застосування антидемпінгових заходів; припинення експортно-імпорتنих операцій; застосування індивідуального режиму ліцензування на умовах та в порядку, визначених законом; зупинення дії ліцензії (патенту) на здійснення суб'єктом господарювання певних видів господарської діяльності; анулювання ліцензії (патенту) на здійснення суб'єктом господарювання окремих видів господарської діяльності; обмеження або зупинення діяльності суб'єкта господарювання; ліквідація суб'єкта господарювання; інші адміністративно-господарські санкції.

г) застосування нормативів та лімітів;

ґ) регулювання цін і тарифів;

д) обмеження монополізму та недобросовісної конкуренції в економіці, антидемпінгові заходи.

Розглядаючи питання характерних особливостей санкцій, які застосовуються у сфері підприємницької діяльності як один із примусових

механізмів протидії правопорушенням, варто звернутися до ознак, які виділила С.І. Юшина. Аналізуючи статті 217 та 238 ГК України, вона виокремила властивості, за якими адміністративно-господарські санкції відрізняються від інших видів господарських санкцій:

1) застосовуються за порушення норм законодавства у сфері господарської діяльності, а не за порушення договірних зобов'язань;

2) повноваженнями щодо їх застосування наділені органи державної влади та органи місцевого самоврядування, елементом компетенції яких є контроль за дотриманням відповідних актів законодавства у сфері господарської діяльності, а не контрагенти за господарським договором;

3) можуть застосовуватися тільки до суб'єктів господарювання;

4) метою застосування є припинення вчиненого порушення та ліквідація його наслідків;

5) строки їхнього застосування передбачені ГК України та іншими законами;

6) зазвичай застосовуються в адміністративному порядку;

7) окрім застосування визначених заходів майнового характеру, передбачають ще й примусове здійснення визначених дій стосовно правопорушника" [3].

Отже, адміністративно-господарські санкції за своїми матеріальними і процесуальними властивостями мають загальні риси з адміністративного відповідальністю.

Таким чином, у державі створений широкий адміністративний механізм впливу на правомірну поведінку суб'єктів господарювання. Варто зазначити, що протидія правопорушенням у сфері підприємницької діяльності, яка проводиться органами публічної влади, окрім санкцій, обмежень та лімітів ціноутворення ще спирається на державні цільові програми, розробки комплексних стратегій в сучасних галузях господарювання, які розробляються відповідно до державної політики, визначаючи можливість її динамічного і збалансованого розвитку в ринковій економіці. Як справедливо стверджує Ю.І. Крегул, "державна політика має відповідати державним цільовим програмам її формування, реалізації на найвищому рівні, прогнозування та аналітичного дослідження стану охорони підприємництва в Україні; створенню та постійному вдосконаленню системи захисту підприємництва у державі розробляють відповідні програми та інструменти їх реалізації" [4, с. 49]. Адміністративно-правовий механізм протидії правопорушенням у сфері підприємницької діяльності вимагає від органів публічної влади дуже вираженої стратегії, із урахуванням соціально-економічної системи ринкової економіки, процесу встановлення цін та розробки валютних курсів, напрямків інвестиційної та інноваційної політики, розвитку сучасних телекомунікаційних технологій. Урахування цих факторів впливатиме на те, наскільки підприємці будуть заохочені легально організувати бізнес не маючи на меті не виконати приписи законодавства, якщо вони, наприклад, не відповідають реальним

економічним умовам і фінансовим можливостям суб'єктами господарювання.

Список літератури

1. Васильєв В.М. Адміністративно-правовий механізм протидії правопорушенням у сфері підприємницької діяльності в Україні. Автореф. дис. д-ра юрид. наук : 12.00.07. України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2019. 42 с.
2. Сутак О.В. Адміністративно-правова протидія правопорушенням у сфері господарської діяльності. Дис. канд. юрид. наук : 12.00.07. Суми.2020. 238 с. URL: [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/81041/1/diss_Suhak.pdf](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/81041/1/diss_Suhak.pdf)
3. Юшина С.І. Адміністративно-господарські санкції та їх застосування у зовнішньоекономічній діяльності. Часопис Київського університету права. 2010. Вип. 2. С. 202-205. URL: http://kul.kiev.ua/images/chasop/2010_2/202.pdf
4. Крегул Ю.І. Безпека підприємницької діяльності в Україні: адміністративно-правовий аспект. Монографія: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2015. 240 с.

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ НА ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'І

Богатирьов Іван Григорович, професор кафедри кримінально-правових та адміністративно-правових дисциплін, Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (м. Рівне)

Варто наголосити, що введення воєнного стану в Україні 24.02 2022 року особливо не вплинуло на проблему запобігання насильства в сім'ї, оскільки основна увага держави була прикута допомозі внутрішнього переміщенням особам, учасникам бойових дій та їх сім'ям. Однак, проблема насильства в сім'ї не зникла, а навпаки загострилась.

І якщо до початку вторгнення р.ф на територію нашої країни у всіх об'єднаних територіальних громадах щодо запобігання насильства в сім'ї була налагоджена комунікація між з усіма суб'єктами, що опікуються допомогою особам, постраждалим від неї, то за умов воєнного стану та